

Seznam příloh

Příloha 1 – Otázky pro polostrukturovaný rozhovor

Příloha 2 – Otázky pro dotazník

Příloha 3 – Ukázka přepisu rozhovoru

Příloha 4 – Ukázka otevřeného kódování

Příloha 1 – Otázky pro polostrukturovaný rozhovor

Kolik Vám je let?

Jaká je Vaše diagnóza?

V jakém věku a jakým způsobem jste k postižení přišel/la?

Jakým způsobem trávíte volný čas?

Změnilo se to v průběhu času?

Provozujete nějaké pohybové aktivity?

Změnilo se to v průběhu času?

Zahrnuje Vaše trávení volného času jiné osoby?

Účastníte se nějakých kulturních aktivit?

Návštěvy divadla, kina, koncertů, festivalů, muzeí, výstav...

Změnilo se to v průběhu času?

Jezdíváte na výlety / dovolené?

Pokud ne, je to z důvodu bariérovosti / finance / jiné?

Změnilo se to v průběhu času?

Jaká je Vaše rodinná situace? (partner, děti, soužití)

Máte partnera? Změnila se situace se získáním postižení?

Máte děti?

Žijete v bytě/domě? Na vesnici / ve městě?

Jak se k Vašemu zdravotnímu stavu staví rodina?

Jak se při získání postižení zachovali rodiče / partner / děti?

Jak se zachovalo širší příbuzenstvo?

Změnil se jejich přístup po nějaké době?

Jaký je Váš okruh přátel?

Jak se k Vašemu postižení přátelé staví?

Změnil se Váš okruh přátel po získání postižení?

Ztratil/a jste staré přátele?

Jsou nově získaní přátele také lidé s postižením?

Jak k Vám přistupuje okolí?

Pocítil/a jste po získání postižení změnu v přístupu? (sousedí, veřejnost)

Ovlivnilo Vaše postižení úroveň dosaženého vzdělání?

Dodělával/a jste si vzdělání po získání postižení?

Máte zaměstnání?

Dlouhodobě / nově?

Typ úvazku

Pracujete z domova / dojíždíte za zaměstnáním?

Byla potřeba rekvalifikace?

Máte pracovní prostředí nějak uzpůsobené? Pokud ano, jak?

Pracoval/a jste dříve?

Popř. jaký byl důvod ukončení

Účastníte se politický aktivit?

Zapojujete se do hlasování ve volbách, petic, demonstrací, stávek...

Vnímáte bariéry ve Vašem okolí?

Ovlivňují Vaše zapojení do společnosti?

Zlepšila se časem bezbariérovost Vašeho okolí?

Využíváte veřejnou dopravu?

Řekl/a byste, že máte se zapojením se do společnosti problém? Pokud ano, jsou problémem spíše omezení vyplývající z postižení nebo faktory prostředí – jaké?

Příloha 2 – Otázky pro dotazník

Jaké je Vaše zaměstnání?

Do jaké životní oblasti mají podle Vás osoby s poškozením míchy největší problém se zapojit?

- a) Vzdělání
- b) Zaměstnání
- c) Volnočasové aktivity
- d) Sociální vztahy

Ovlivňuje jejich zapojení do vzdělání spíše omezení vyplývající z postižení nebo spíše faktory prostředí (bariérovost, postoje veřejnosti...)?

- 1 – Omezení vyplývající z postižení
- 2 – Spíše omezení vyplývající z postižení
- 3 – Nastejno
- 4 – Spíše faktory prostředí
- 5 – Faktory prostředí

Ovlivňuje jejich zapojení do zaměstnání spíše omezení vyplývající z postižení nebo spíše faktory prostředí (bariérovost, postoje veřejnosti...)?

- 1 – Omezení vyplývající z postižení
- 2 – Spíše omezení vyplývající z postižení
- 3 – Nastejno
- 4 – Spíše faktory prostředí
- 5 – Faktory prostředí

Ovlivňuje jejich zapojení do sociálních vztahů spíše omezení vyplývající z postižení nebo spíše faktory prostředí (bariérovost, postoje veřejnosti...)?

- 1 – Omezení vyplývající z postižení
- 2 – Spíše omezení vyplývající z postižení
- 3 – Nastejno
- 4 – Spíše faktory prostředí
- 5 – Faktory prostředí

Ovlivňuje jejich zapojení do volnočasových aktivit spíše omezení vyplývající z postižení nebo spíše faktory prostředí (bariérovost, postoje veřejnosti...)?

- 1 – Omezení vyplývající z postižení
- 2 – Spíše omezení vyplývající z postižení
- 3 – Nastejno
- 4 – Spíše faktory prostředí
- 5 – Faktory prostředí

V čem vidíte v zapojení osob s poškozením míchy do společenského života největší problém?

Příloha 3 – Ukázka přepisu rozhovoru

Rozhovor s respondentem č. 4

Tazatel: Denisa Dragoszová

Respondent: muž, 41 let, paraplegik

T: Kolik Vám je let?

R4: Ehhh... Ty jo, 41.

T: Jaká je Vaše diagnóza?

R4: Paraplegik. Th6.

T: Mhm. Jakým způsobem jste k poškození přišel?

R4: Přišel jsem takhle, že jsem vlastně sedl do auta jako spolujezdec.

T: Takže tedy při autonehodě?

R4: Mhm.

T: A kolik Vám tehdy bylo?

R4: No, jeřda... Bylo to v roce 2006. Takže... asi 23... Jo, 23.

T: Jakým způsobem trávíte volný čas?

R4: Takže úplně jednoduše... No, kdysi to bylo tak, že spíše jsem ještě byl trochu aktivnější, tak jsem vlastně lyžoval, pak jsem vlastně hrál závodně basket za Českou republiku. Samozřejmě nějaké to plavání, popřípadě nějaké to cestování po Evropě. Takže to bylo takové... No a pak samozřejmě takové ty různé, jak jsou nějaké ty koncerty nebo nějaké ty festivaly jako jsou třeba Colours of Ostrava, tak takové navštěvování...Hlavně, abych neseděl doma. Snažím se prostě chodit mezi lidi.

T: Mhm, rozumím. A teď už tedy nesportujete?

R4: No už jako jenom mírněji, už vlastně nehraju jakoby za Českou republiku, jako byl jsem reprezentantem. Takže tohle už jsem vlastně jakoby trochu... protože mám vlastně rodinu teďka, dva a půl roku, takže se spíše snažím věnovat rodině že. Už jenom vlastně hraju ten basket a to plavání... a to je tak všechno teď momentálně.

T: Mhm. Takže co se týče těch kulturních aktivit, tak jste říkal ty festivaly a koncerty a nějaké divadlo, kino třeba navštěvujete také?

R4: Jo, jo, určitě, určitě. To mi úplně vypadlo.

T: Mhm. A třeba na nějaké výlety nebo dovolené jezdíváte?

R4: Jo, jo, určitě. Jako kdysi, když jsem ještě neměl rodinu, tak jsme vlastně spávali v autě, takže normálně jsme třeba jeli na Sicílii a tam jsme byli třeba týden, čtrnáct dní a potom jsme vlastně jeli domů...a po cestě vlastně přes tu Itálii, jak jsme jeli, tak jsme zase někde zastavovali, a tak různě. Teď už je to trošku mírnější, ale pořád... Takže ono... Dá se.

T: Mhm. Takže když byste to měl srovnat, liší se trávení volného času před nehodou a po nehodě hodně?

R4: Určitě, určitě se to změnilo. Když se mi vlastně jako stala ta nehoda, tak jako ze začátku jsem jako... Byl trošku zapšklý jo... Takže vlastně jsem nikde nechodil, nejezdil a jenom jsem byl zavřený doma. Pak se mi vlastně staly dekubity, takže vlastně jsem byl...tak dva, tři roky jsem seděl doma. Až po těch dvou, třech letech jsem začal jakoby se seznamovat taky s vozíčkářema a prostě jako mě začali tahat ven, takže od té doby se to vlastně zase změnilo a... Jako když jsem začal vlastně jako na vozíku být a chtěl jsem se někde podívat, tak všude byl problém samozřejmě že... schody a taková ta... lidi jako se na mě dívali jako přes prsty a... No a vlastně jak jsem se začal kamarádit s těma jinýma vozíčkářema, tak ty mě vlastně naučili i ty místa poznávat a trošku vlastně navštěvovat bezbariérové věci. Nebo vlastně jako tam, kde už oni byli jednou, tak mi dali třeba jako nějaký ten odkaz jo, řekli tam to je super, tam se běž podívat, nebudou se na tebe dívat blbě, dostaneš se všude, i na záchod, takže jako není problém. Jo, takže vlastně jsme potom jako jezdívali častěji a... i jsme vlastně jezdívali ve skupinkách, což jezdíme do teďka, takže to je také fajn.

T: Mhm... Teď bych se zeptala na Vaši rodinnou situaci, říkal jste, že teď máte nově rodinu?

R4: Jojo, máme dítě dva a půl roku.

T: A partnerku máte také relativně nově, nebo třeba už z doby před nehodou?

R4: Ne, ne, ne. Vlastně, když se stala ta nehoda, tak to vlastně byla partnerka moje, co vlastně řídila. Takže vlastně ona jako nějakým způsobem jako viděla, že to zavinila a nechtěla jako se se mnou jakoby stýkat. Takže vlastně jsme to ukončili ten vztah. Ale teďka vlastně s partnerkou po osmi letech, co jsme vlastně spolu, tak jsme se před těma třema rokama shodli, že bysme mohli zkusit rodinu, takže vlastně tam to vyšlo, no.

T: A bydlíte v domě nebo v bytě?

R4: V domě na vesnici.

T: Jak se k Vám po nehodě postavila rodina? Myslím teď rodiče a sourozence.

R4: No takhle, já jsem už vlastně neměl taťku, takže vlastně už mám jenom bratra a mamku. Takže vlastně jako jo, snažili se mi pomáhat. Jo, samozřejmě do té doby, než se mi jako... ten barák se musel trochu přizpůsobit že... Musela se udělat nějaká koupelna, musel se udělat výtah, takže vlastně do té doby jako to byl celkem problém, takže pomáhali, ale potom už to bylo vlastně jako fajn. Protože jsme vlastně zařídili vozidlo, potom i ruční, takže už to bylo takové vlastně zase o něco lepší, už jsem si mohl sám někde zajet, už jsem nemusel nikoho otravovat.

T: Takže se dá říct, že jste samostatný?

R4: Jako teďka jako samostatný jsem, jo, to není problém. Ale jako kdysi, jak mě vlastně vystrčili z nemocnice, tak jsem vlastně šel do Hrabyně a po Hrabyni vlastně jsem přišel domů a samozřejmě že... starý barák, takže na záchod jsem se nedostal, do koupelky jsem se nedostal, všude byly úzké dveře, takže to byl problém asi tak nevím, plácnu třeba tři, čtyři měsíce, než se to všechno udělalo, tak aby to mi vyhovovalo, abych se všude dostal a abych byl samostatný.

T: Mhm, rozumím. Teď bych se zeptala na Váš okruh přátel, jestli se po té nehodě nějak změnil?

R4: No, tak prostě moji přátelé byli taky mladí že... 23 let, neměli rodiny a teďka vlastně máme všichni tak kolem čtyřiceti, takže vlastně jakoby pořád se vídáváme, ale už jako ne tak často, protože máme ty rodiny, každý se snaží věnovat té své rodině. Někteří se odstěhovali jako dál s rodinami nebo vlastně jakoby za manželkama, takže už to není takové... jakože to, co jsme se kdysi bavili, tak už to není takové, ale jako bavíme se a teďka tím, že mám nové možnosti... Vlastně jsem se začal stýkat více s těma vozíčkářema, protože máme tak nějak... stejné problémy. Někteří řeší také hlouposti, jako že třeba manželky neposlouchají, a to a tamto a my vlastně řešíme úplně jiná problémy že... že my se... umíme se bavit jinak jo trošku. A vlastně přes ty sporty, jak jsem dělal ty sporty, tak jsem se seznamoval hodně s těma lidma z celé republiky. Že jsem třeba jezdil na nějaké víkendové turnaje, takže vlastně se tam jako... setkala se víc lidí a pobavili jsme se, takže vlastně i tak je to vlastně něco jiného.

T: Zaznamenal jste po té nehodě změnu v přístupu okolí?

R4: Určitě, určitě. Jakoby v dnešní době je to tak spíš jako... když kdekoliv přijdeme, tak když něco řeším já, tak jako by se dívali za mě, že mě vůbec jako nevnímají. Když jdu třeba s přítelkyní, tak vlastně se vyptávají jí jo, jako když já něco řeknu, tak oni vlastně hned na ni,

jako bych byl jako nějaký nemocný nebo na hlavu prostě jo. Takže tohle jako se děje pořád. Ale my jsme na to zvyklí no... Samozřejmě jako nemám takhle zkušenosti sám že... mají to tak i hodně takových lidí no...

T: Rozumím... A třeba u sousedů došlo k nějaké změně v přístupu?

R4: Ne, to ne. To zase ti sousedi vědí, že jsem normální, takže vlastně mě berou úplně jako normálního člověka. Samozřejmě třeba občas se mi stane, že spadnu, když jedu třeba z autobusu... no a když mě vidí sousedi, tak jako první se samozřejmě chlamou že. Prostě se mi smějou, že jsem spadnul zase, takže mi jako zvednou třeba nebo něco a pak se smějeme tomu ještě oba dva. Takže je to také fajn v tomhle, že ti sousedi jako to berou... a i že takový ten humor mají, že se nemusí bát třeba se mi smát nebo něco.

T Mhm. A třeba přístup širší rodiny se nějak změnil?

R4: No spíš tam byla změna v tom...protože vlastně tím, že jsem skončil na tom vozíku, tak jsem měl nějaké peníze a samozřejmě jako záviděli, že já jsem si koupil nové auto, takže mi záviděli, říkali mi to jako do očí, jakože no jo, to se někdo má, tolik peněz, takové auto si koupí a barák se spravoval, takže jako mi záviděli. Ale záviděli mi ty peníze, ale to, že jsem na vozíku, to už nezáviděli že. Takže to mi jako na té širší rodině trošku vadilo, že mi to dávali trošku jako najevo, že ano, jsem na vozíku, ale že mám jako peníze, že si užívám.

T: Mhm. Já bych se teď přesunula k vzdělání a zeptala bych se, jestli ten úraz ovlivnil Vaše dosažené vzdělání?

R4: Ne ne ne, neovlivnilo mě to. Já jsem vyučený elektrikář, a to už jsem měl po škole nějakou dobu no, když se to stalo.

T: Mhm. Takže už jste si ani neplánoval vzdělání doplnit?

R4: Ne, ne, to vůbec.

T: Mhm. A zaměstnání máte?

R4: Nemám zaměstnání, ale jako měl jsem dříve.

T: Mhm. Můžu se zeptat, z jakého důvodu došlo k ukončení tohoto zaměstnání?

R4: No, tam byl problém v tom, že on vlastně měl firmu a on pobíral na mě nějaké peníze. Ale ty úřady říkal, že to je tak strašné, že bude asi končit firmu, protože vlastně tam je kolem toho tolik práce a tolik všeho, že se mu to pomaličku ani nevyplatí nějakého toho postiženého

zaměstnávat. Tak jsme vlastně potom ukončili smlouvu. Že ty úřady mu vlastně podkopávaly nohy místo toho, aby mu pomáhaly, tak mu podkopávaly nohy no, a to se mu hodně nelíbilo.

T: Mhm. A můžu se zeptat, co to bylo za zaměstnání?

R4: No, dělal jsem vlastně pro svatební firmu. Že jsem třeba tisknul pozvánky a různé takové ty věci a taková kancelářská práce no.

T: Mhm. A od té doby jste tedy nezaměstnaný a měl jste problém nové zaměstnání najít, nebo jste se o to nepokoušel?

R4: Hledal jsem, ale takhle jako... v dnešní době je to problém jo, protože všichni chtěou, abych někde dojížděl, což jako je pro mě blbě, protože ty zdravotní problémy jsou horší a horší, čím jsem déle na tom vozíku... hlavně trpí ty ruce, ty ramena, zápěstí, klouby... že je to takové... že kdyby mi někdo nabídl práci z domova, tak bych to vzal, jenomže to není a tady na vesnici taky nic není. A někde dojíždět každý den, to bych nezvládl. A pracovat tam třeba 7 hodin a zkusit sedět na zadku, to bych taky už nezvládl. Vlastně jako ze zdravotních důvodů je to problém no.

T: Mhm. Zmiňoval jste, že přijedete autobusem, takže veřejnou dopravu využíváte?

R4: Jo, využívám.

T: A řekl byste, že je dostatečně bezbariérová?

R4: Jo, autobusy jsou, co využívám.

T: Mhm. A když byste to měl srovnat s dobou krátce po té nehodě, tak byste řekl, že se to zlepšilo?

R4: Jo, určitě se to zlepšilo, protože kdysi byly ty staré autobusy a tam byly schody. Dneska už jsou vlastně ty nízkopodlažní, takže to je super.

T: Mhm. Vnímáte bariéry ve Vašem okolí? Ovlivňují nějak Vaše zapojení do společnosti?

R4: No určitě. Je to sice lepší, ale je to pořád hrůza. My si občas voláme dopředu a zjišťuju si, jestli mají to bezbariérové, nemají to bezbariérové, kolik tam mají schodů. Takhle mi třeba řekli, že zepředu jsou schody, ale vzadu mě pustí přes kuchyň... potom mi řeknou, že asi to není dobré přes tu kuchyň a tváří se blbě, to je první věc, co mě vždy odrazuje. Jak to není 100 % bezbariérové a někde zezadu přes kuchyň, tak to rovnou říkám, že tam ani nejdu. A jak jsou třeba třídní srazy, tak se taky na mě jako myslí, takže jsou v bezbariérové hospodě. Takže to je fajn, to se mi líbí.

T: Mhm. A třeba co se týče lékaře nebo restaurací a obchodů? Je tam nějaké zlepšení v té bezbariérovosti?

R4: No doktory vlastně řeším tak, že se snažím to mít v jednom místě, v jedné budově, kde vím, že to je prostě bezbariérové, takže to tak mám, a to je v pohodě. No, a ještě třeba jak jsou ty kina, tak to je někde udělané tak, že vlastně když jdete třeba s partnerkou, tak je to tak, že vlastně partner sedí někde jinde než ten vozíčkář. Jo, přijdete do kina, tak vlastně tam je přímo vyhrazené místo jo a ono to je úplně někde bokem, že vlastně... anebo je to udělané tak, že vlastně musíte sedět úplně vepředu. Jo, že vlastně člověk potom sedí a dívá se na to plátno a bolí ho za krkem, protože je úplně v první řadě.

T: To jsem netušila, že to mívají takto rozdělené a nemůžete sedět spolu.

R4: Jo, už se mi to stalo, že jsem si zaplatil místo a sedl jsem si a oni říkali, že ne, že jsem na vozíku, a že prostě mám vyhrazené místo v půlce někde a já říkám, ale já jsem tady s partnerkou a oni ne, ne, ne, bohužel musíte jít. Takže jsem musel na nějaké přímo vyhrazené místo pro vozíčkáře.

T: To jsem opravdu nevěděla, že se tak dělá... Takže co se týče toho zapojení do společnosti, tak tam vnímáte překážky?

R4: Určitě, určitě.

T: A řekl byste, že Vás více omezuje Váš zdravotní stav nebo to, že společnost není přizpůsobená?

R4: No jakoby to i to, protože někteří ti lidi jako opravdu se na mě dívají přes prsty nebo prostě úplně jak na člověka, který... jo, protože hodně lidí má zafixované to, že když je někdo na vozíku, tak je prostě i mentálně postižený. Takže vlastně to je takové, že se na mě třeba dívají nebo vůbec nechápou někdy, co po nich chci, nebo mě přehlížejí. Jo, to se mi taky stává hodně. No a potom vlastně, že to, no, že vlastně ten svět není bezbariérový, všude jsou samé problémy.

T: Řekl byste, že se přístup společnosti za tu dobu zlepšil?

R4: Ne, je to stejné. Je to stejné.

T: Mhm. Ještě bych se zeptala, jestli se účastníte nějakých politických aktivit? Třeba jestli se zapojujete do voleb anebo jestli třeba máte na vesnici nějakou funkci v samosprávě?

R4: Ne, ne, ne. Nezapojuju se. Jako mě to nezajímá, a hlavně člověk vlastně s tím nic neudělá. Oni si vlastně dělají, co chtějí.... My jako normální lidi s tím nic neuděláme. Ale třeba kamarád, co je na vozíku, tak ten je místostarosta třeba. Ale já mám svojich problémů dost.

T: Rozumím. Můžu se ještě vrátit k těm přátelům a zeptat se, jak často se scházíte?

R4: No jako tady na vesnici se scházíme pravidelně. Máme vlastně takové kulturní čtvrtky, takže chodíme vždycky na pivo no, ať alespoň někam jdeme. Protože my všichni vozíčkáři, jak napadne trochu sněhu, tak sedíme doma že, tak aby to na nás nespadlo, nějaká deprese nebo tak, tak navštěvujeme pravidelně místní restauraci.

T: Takže vás je na vesnici více vozíčkářů?

R4: Jojo, je nás tady na vesnici asi 10 lidí na vozíku z 650 lidí, což je celkem hodně no. A nemáme to tady teda moc přizpůsobené. Ale jako alespoň se snažili udělat bezbariérový přístup do obchodu, kde byl předtím schod a udělali tam nájezd, ale samozřejmě to je takový nájezd... je strašně prudký jo, že ostatní třeba mají elektrické vozíky, tak to vyjedou, ale já na tom mechanickém to nevyjedu bez pomoci. Takže to je zase takové... Takže já radši jezdím vedle do vesnice, kde to mají úplně bezbariérové.

Příloha 4 – Ukázka otevřeného kódování

Rozhovor s respondentem č. 2

Tazatel: Denisa Dragoszová

Respondent: muž, 35 let, kvadrupareтик

T: Kolik Vám je let?

R2: Bude mi 36. věk

T: Jaká je Vaše diagnóza?

diagnóza

R2: Kvadruparéza, C6 po poranění míchy, takže spastická kvadruparéza asi no se dá říct.

T: V jakém věku a jakým způsobem jste k postižení přišel?

příčina

věk při
získání
postižení

R2: V šestnácti letech, 2004 rok ...po skoku do vody. Skočil jsem do vody a zlomil jsem si páteř v krční oblasti. Takže letos to bude vlastně 20 let no, v červnu.

T: Jakým způsobem trávíte volný čas?

vozičkářské rugby

R2: No volný čas, no jako aktivně hraju hlavně rugby, jako sportovní... To je vlastně...

Nevím, jestli znáte vozičkářské rugby, no to je vlastně, hraju to snad od roku 2006... tak to jako pravidelně to máme jednou týdně trénink, pak nějaké víkendy jsou nějaké turnaje a tak tomu se dost věnuju. Chodím i na atletiku, většinou jednou týdně no, teďka přes zimu to bylo méně, ale chodím jako jednou týdně taky a přes léto hodně jezdím jako na handbiku no, to jezdím... jako máme takovou skupinu, kde je jako pár známých kamarádů a už teď máme prostě naplánovaný nějaký kalendář na rok, kde, kam, kdy se podíváme a... Takže tohle, převážně ten sport no asi.

atletika

handbike

T: Takže jste byl asi sportovec i před úrazem?

stav před úrazem

R2: Jo, jo, jo, docela jo no. Tak jako ze všeho trošku, ale prostě všechno no, kolo, plavání, fotbal, a i nějaké ty kroužky jsem měl, takže jako... no, normálně takový aktivní dítě.

T: Mhm. Účastníte se i nějakých kulturních aktivit?

cestování

R2: No tak jako cestování hodně... Jako mám projetou celou Evropu... Kulturní... no tak...

do divadla zajdeme, teď jsem byl naposledy jako na podzim jsme byli v Praze v divadle s rodinkou... Každoročně jezdím na festival Colours of Ostrava... Letos se chystáme i na Rock for People, takže jako ty letní akce jako festivaly a do divadla zřídka, ale jako... třeba máme městské divadlo, tak tam jako rád chodím. Tak já nevím, třeba dvakrát za rok jako, moc ne.

divadlo

festivally

divadlo